

Jóváhagyom:

Prof. Dr. Palkovics László
technológiai és ipari miniszter
Technológiai és Ipari Minisztérium

Magyarország földgázellátás-biztonsági Vészhelyzeti Terv aktualizálása

**a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről
és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló
2017/1938/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásaival
összhangban,
valamint a 2022/1032/EU és 2022/1369/EU rendeletek figyelembe
vételével**

2022. október

Tartalom

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK	3
1. VÁLSÁGSZINTEK MEGHATÁROZÁSA	4
2. EGYES VÁLSÁGSZINTEK ESETÉN MEGHOZANDÓ INTÉZKEDÉSEK	5
2.1. KORAI ELŐREJELZÉSI SZINT ESETÉN ALKALMAZANDÓ INTÉZKEDÉSEK.....	5
2.2. RIASZTÁSI SZINT ESETÉN ALKALMAZANDÓ INTÉZKEDÉSEK	6
2.3. VÉSZHELYZETI SZINT ESETÉN ALKALMAZANDÓ INTÉZKEDÉSEK	7
3. VILLAMOS ENERGIA- ÉS TÁVHŐSZOLGÁLTATÁSRA VONATKOZÓ KÜLÖNLEGES INTÉZKEDÉSEK	12
4. VÁLSÁGKEZELŐ	13
5. KÜLÖNBÖZŐ SZEREPLŐK SZEREPE ÉS FELELŐSSÉGI KÖRE	14
5.1. SZEREPEK ÉS FELELŐSSÉGEK KORAI ELŐREJELZÉS SZINT VONATKOZÁSÁBAN	14
5.2. SZEREPEK ÉS FELELŐSSÉGEK RIASZTÁSI SZINT VONATKOZÁSÁBAN	15
5.3. SZEREPEK ÉS FELELŐSSÉGEK VÉSZHELYZETI SZINT VONATKOZÁSÁBAN	17
6. NEM VÉDETT FELHASZNÁLÓK ÁLTALI INDOKOLATLAN FOGYASZTÁSSAL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK ..	21
7. VÉSZHELYZETI TESZTEK.....	21
7.1. INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS TESZTELÉSE, MONITORING	21
7.2. KORLÁTOZÁS TESZTELÉSE	22
7.3. KORLÁTOZÁS FELÜLVIZSGÁLATA	22
8. MAGYARORSZÁG CSELEKVÉSI TERVE ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY NÖVELJE FELKÉSZÜLTSGI SZINTJÉT A GÁZELLÁTÁSI ZAVAROK ESETÉRE	23
8.1. A TANÁCS A KOORDINÁLT GÁZKERESLET-CSÖKKENTÉSI INTÉZKEDÉSEKRŐL SZÓLÓ (EU) 2022/1369 SZÁMÚ RENDELETE ALAPJÁN KIDOLGOZOTT CSELEKVÉSI TERVEK	23
8.1.1 A KEDVEZMÉNYES FÖLDGÁZPIACI EGYETEMES SZOLGÁLTATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ÉRTÉKESÍTÉSI ÁR MEGHATÁROZOTT ÁTLAGOS FELHASZNÁLÁS MÉRTÉKÉIG JÁR	23
8.1.2. INTÉZMÉNYI MAXIMÁLT FŰTÉSI HŐFOK KORMÁNYINTÉZMÉNYEKRE	24
8.1.3. ÁLLAMI INTÉZMÉNYEKRE VONATKOZÓ KERESLETCSÖKKENTÉSI ELŐÍRÁSOK	25
8.1.4. TÁMOGATÁSI RENDSZEREK, OTTHONFELÚJÍTÁSI TÁMOGATÁS	25
8.1.5. VILLAMOS SZÉKTOR FOGYASZTÁSCSÖKKENTÉSE	25
8.1.6. TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK	26
8.1.7. A MEKH FIGYELEMMEL KÍSÉRI A KERESLETCSÖKKENTŐ INTÉZKEDÉSEK VÉGREHAJTÁSÁT ÉS KÉTHAVONTA JELENTÉST TESZ A BIZOTTSÁGNAK AZ ELÉRT KERESLETCSÖKKENTÉSRŐL.	26
8.2. INTÉZKEDÉSEK A GÁZTÁROLÁSSAL KAPCSOLATOS EURÓPAI UNIÓS CÉLKITŰZÉSEK MEGVALÓSÍTÁSÁRA	27
8.2.1 A FÖLD ALATTI GÁZTÁROLÓIK FELTÖLTÉSÉRE VONATKOZÓ KÖTELEZETTSÉG	27
8.2.1. ESZ KÖTELEZŐ KÉSZLET	28
8.2.2. KERESKEDEMI KÉSZLET	28
8.2.3. A FÖLDGÁZ BIZTONSÁGI KÉSZLET	28
8.2.4. KÜLÖNLEGES FELHASZNÁLÁSÚ FÖLDGÁZKÉSZLET	29
9. REGIONAL DIMENSION	30
9.1. MEASURES TO BE ADOPTED PER CRISIS LEVEL	30
9.2. COOPERATION MECHANISMS	31
9.3. SOLIDARITY AMONG MEMBER STATES	32

Általános információk

A 2017/1938/EU rendelet alapján Magyarország által elkészítendő nemzeti Vészhelyzeti Terv (a továbbiakban: **Vészhelyzeti Terv**) elkészítéséért felelős hatáskörrel rendelkező hatóság *a földgázvételezés korlátozásáról, a földgáz biztonsági készlet felhasználásáról, valamint a földgázellátási válsághelyzet esetén szükséges egyéb intézkedésekről* szóló 110/2020. (IV. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 110/2020. Korm. rendelet) alapján az energiapolitikáért felelős miniszter.

A 110/2020. kormányrendelet 3. §-a értelmében a Vészhelyzeti Tervet a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: MEKH) készíti el, és az energiapolitikáért felelős miniszter jóváhagyása után megküldi az Európai Bizottság részére.

A földgázellátási válsághelyzet szintjeihez tartozó részletes szabályokat és a Hivatal által működtetett válsághelyzeti monitoringrendszer működésének szabályait a Hivatal elnöke rendelete határozza meg.

Jelen Vészhelyzeti Terv 8. fejezete tartalmazza, **a Vészhelyzeti Terv aktualizálását**, azon intézkedéseket amellyel Magyarország növeli felkészültségi szintjét a gázellátási zavarok esetére. Az aktualizálás során a Vészhelyzeti Tervben figyelembe vételre kerültek az Unió rendeletei annak biztosítása érdekében, hogy a nemzeti vészhelyzeti tervek tükrözzék a meghatározott önkéntes vagy kötelező **keresletcsökkentési intézkedéseket** és az téli időszakra biztosítva legyen a **föld alatti tárolók feltöltöttsége**.

Jelen Vészhelyzeti Terv 9. fejezete az Ukrajna kockázati csoport koordinációját végző Olaszország által korábban összeállított regionális fejezet tartalmazza, az eredetihez képest minimális kiegészítéssel, angol nyelven került beillesztésre.

Az új Ukrajna kockázati csoport és a Transz-Balkán kockázati csoport regionális fejezetei az aktualizálás időpontjában 2022. októberig még nem álltak rendelkezésre.

1. Válságszintek meghatározása

Összhangban a 2017/1938/EU rendelet előírásaival, a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: GET) Magyarország vonatkozásában három válsághelyzeti szintet határoz meg (GET 3. § 24a, 45a, 52e és 70a pontok):

- Korai előrejelzési szint
- Riasztási szint
- Vészhelyzeti szint

Válságszintek elrendelése és megszüntetése:

- Korai előrejelzési szint elrendelése és megszüntetése: a MEKH elnöke határozatban dönt róla az energiapolitikáért felelős miniszter egyidejű tájékoztatása mellett. (GET 97. § (1) bekezdés)
- Riasztási szint elrendelése és megszüntetése: a MEKH elnöke határozatban dönt róla az energiapolitikáért felelős miniszter egyidejű tájékoztatása mellett. (GET 97. § (1) bekezdés)
- Vészhelyzeti szint elrendelése és megszüntetése: az energiapolitikáért felelős miniszter határozatban dönt róla. (GET 97. § (2) bekezdés)

A három válságszint – korai előrejelzés, riasztás és vészhelyzet – alapján arányos válságkezelési és információcsere-rendszert kell kialakítani.

Amennyiben egy tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága kihirdeti a válságszintek egyikét, erről haladéktalanul tájékoztatnia kell a Bizottságot és azon tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságait, amelyekkel az említett, hatáskörrel rendelkező hatóság tagállama közvetlen összeköttetésben van. Vészhelyzet kihirdetése esetén tájékoztatni kell az adott kockázati csoportba tartozó tagállamokat is. (2017/1938/EU rendelet Preambulum (55) pontja)

Minden földgázipari vállalkozás köteles a MEKH-nek haladéktalanul jelenteni, ha tudomására jut olyan információ, amely megalapozhatja földgázellátási válsághelyzet bármely szintjének elrendelését. (GET 97. § (3) bekezdés)

Az egyes válsághelyzeti szintek elrendeléséhez szükséges információk rendelkezésre állása érdekében a MEKH folyamatos jelleggel **piacmonitoring** tevékenységet végez.

A földgázipari vállalkozás földgázellátási válsághelyzet bármely szintje esetén köteles a földgázellátásról szóló törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló kormányrendeletben meghatározott, a földgázellátási válsághelyzettel összefüggő adatokat a Hivatal részére megküldeni. (GET 97. § (4) bekezdés)

Földgázellátási válsághelyzet bármely szintjének kihirdetése esetén a földgázipari vállalkozás köteles az (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendelet 14. cikk (1) bekezdésében meghatározott információkat és a 2017/1938/EU rendelet 14. cikk (1) bekezdésében meghatározott információkat napi rendszerességgel a Hivatal részére megküldeni. (110/2020 Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés)

2. Egyes válságszintek esetén meghozandó intézkedések

A következőkben összefoglaljuk a különböző válsághelyzeti szintek esetén alkalmazandó intézkedéseket.

2.1. Korai előrejelzési szint esetén alkalmazandó intézkedések

Korai előrejelzési szint elrendelésére a 2017/1938/EU rendelet 11. cikk (1) pontjával összhangban akkor kerülhet sor, ha konkrét, mérvadó és megbízható információk állnak rendelkezésre arról, hogy olyan eseményre kerülhet sor, amely valószínűsíthetően jelentős mértékben rontani fogja a gázellátást, és amely valószínűsíthetően a riasztási szint vagy a vészhelyzeti szint aktiválását fogja eredményezni.

Amennyiben a fentieknek megfelelő információ jut el a MEKH birtokába, akkor a MEKH elnöke dönt arról, hogy elrendelésre kerül-e a korai előrejelzési szint.

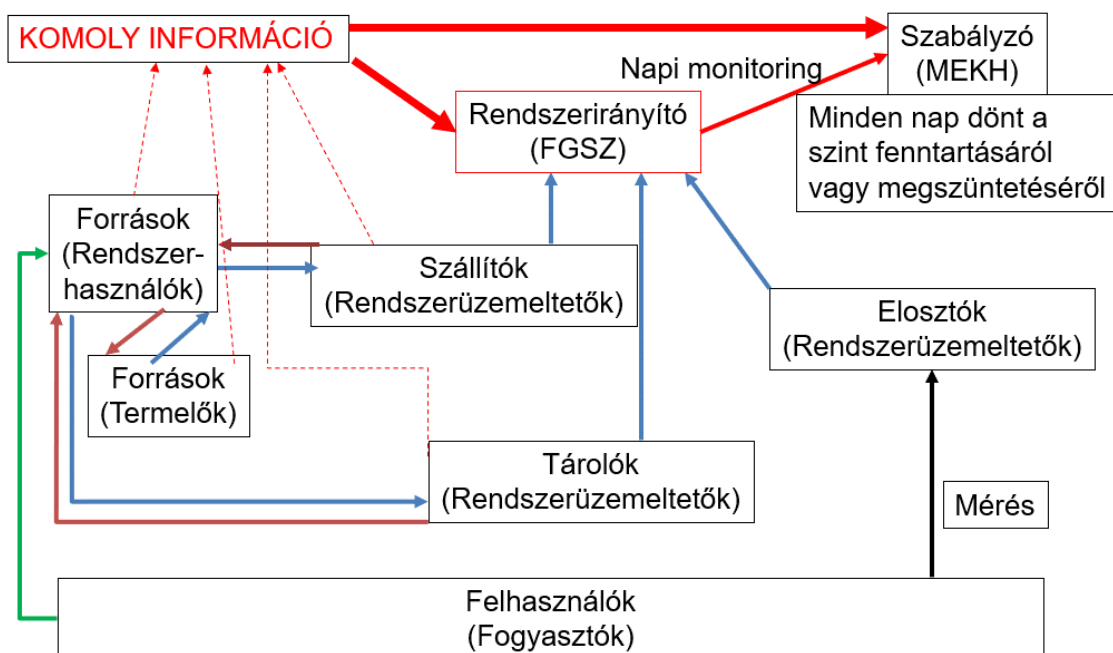
Alapvető intézkedések korai előrejelzési szint elrendelése esetén:

- Korai előrejelzési szint elrendelését követően a MEKH a piacmonitoring tevékenységét napi szintű adatszolgáltatások alapján végzi a szállítási rendszerirányítóval szorosan együttműködve.
- Ennek megvalósíthatósága érdekében korai előrejelzési szint elrendelését követően a földgázipari vállalkozások kötelesek a 2017/1938/EU rendelet 14. cikk (1) bekezdésében meghatározott információkat napi rendszerességgel a MEKH részére megküldeni (110/2020. Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés).
- A szállítási rendszerirányítótól, a többi rendszerüzemeltetőtől, és a rendszerhasználóktól összegyűjtött információk alapján a MEKH dönt magasabb válsághelyzeti szint elrendeléséről vagy a korai előrejelzési szint megszüntetéséről.

Korai előrejelzési szint elrendelése esetén nem történik beavatkozás a piaci folyamatokba, azok a rögzített piaci és kereskedelmi szabályrendszerek mentén működnek.

A napi monitoring működésének szabályrendszerét a GET 98/E. § szabályozza.

A következő ábra mutatja a szereplőket és azok kapcsolatrendszerét korai előrejelzési szint elrendelése esetén:

2.2. Riasztási szint esetén alkalmazandó intézkedések

Riasztási szint elrendelésére a 2017/1938/EU rendelet 11. cikk (1) pontjával összhangban akkor kerülhet sor, ha gázellátási zavarra vagy rendkívül magas gázkeresletre kerül sor, amelynek eredményeként jelentős mértékben romlik a gázellátás, de a piac még képes a zavar kezelésére vagy a kereslet kielégítésére anélkül, hogy nem piaci alapú intézkedésekhez kellene folyamodni.

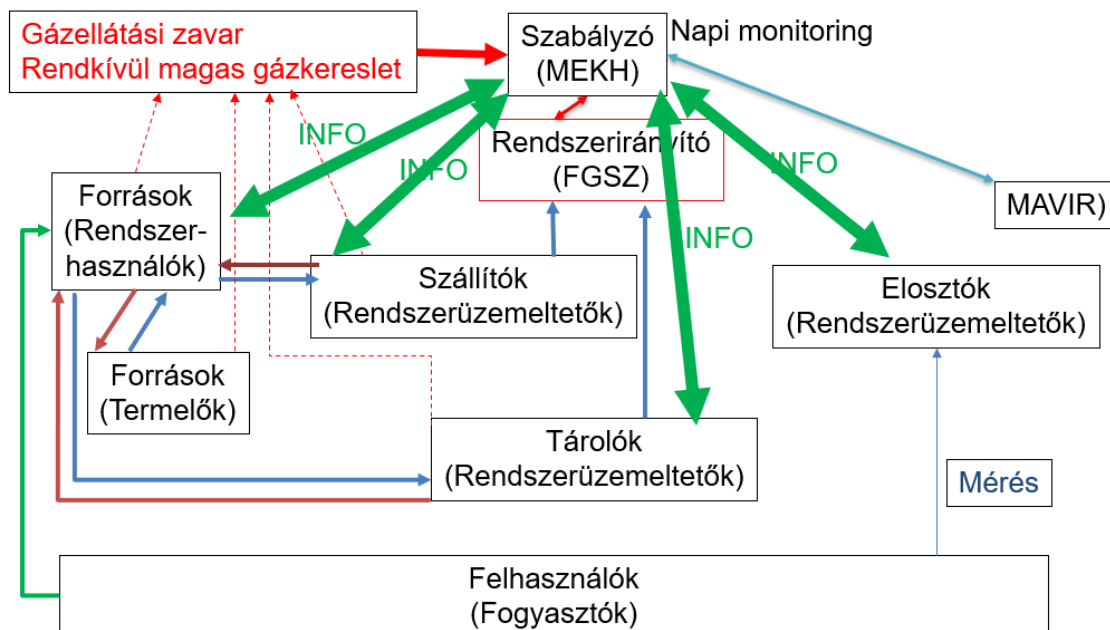
Alapvető intézkedések riasztási szint elrendelése esetén:

- Riasztási szint elrendelését követően (hasonlóan a korai előrejelzési szinthez) a MEKH a piacmonitoring tevékenységét napi szintű adatszolgáltatások alapján végzi a szállítási rendszerirányítóval szorosan együttműködve.
- Ennek megvalósíthatósága érdekében riasztási szint elrendelését követően (hasonlóan a korai előrejelzési szinthez) a földgázipari vállalkozások kötelesek a 2017/1938/EU rendelet 14. cikk (1) bekezdésében meghatározott információkat napi rendszerességgel a MEKH részére megküldeni (110/2020. Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés).
- A szállítási rendszerirányítótól, a többi rendszerüzemeltetőtől, és a rendszerhasználóktól összegyűjtött információk alapján a MEKH dönt vészhelyzeti szint elrendeléséről vagy a riasztási szint megszüntetéséről.
- Amennyiben a helyzet súlyosbodásától kell tartani, akkor megalakításra kerül a Válsághelyzeti Bizottság (lásd: 4. fejezet), amelyik javaslatot tehet az energiapolitikáért felelős miniszternek a vészhelyzeti szint elrendelésére, illetve a vészhelyzet esetén alkalmazandó intézkedésekre.
- A MEKH a riasztási szint elrendeléséről vagy megszüntetéséről haladéktalanul köteles értesíteni a villamos energia rendszerirányítót (MAVIR).

Riasztási szint elrendelése esetén nem történik beavatkozás a piaci folyamatokba, azok a rögzített piaci és kereskedelmi szabályrendszerek mentén működnek.

A napi monitoring működésének szabályrendszerét a GET 98/E. § szabályozza.

A következő ábra mutatja a szereplőket és azok kapcsolatrendszerét riasztási szint elrendelése esetén:

2.3. Vészhelyzeti szint esetén alkalmazandó intézkedések

Vészhelyzeti szint elrendelésére a 2017/1938/EU rendelet 11. cikk (1) pontjával összhangban rendkívül magas gázkereslet, jelentős gázellátási zavar vagy a gázellátás egyéb jelentős mértékű romlása esetén kerülhet sor, ha minden idevágó piaci alapú intézkedést végrehajtottak, de a gázkínálat nem képes kielégíteni a fennmaradó gázkeresletet, és ezért további, nem piaci alapú intézkedéseket kell hozni különösen annak érdekében, hogy a 2017/1938/EU rendelet 6. cikkel összhangban biztosítható legyen a gázellátás a védett felhasználók számára.

A napi monitoring működésének szabályrendszerét a GET 98/E. § szabályozza.

a) Alapvető, előre meghatározott intézkedések vészhelyzeti szint elrendelése esetén:

- Vészhelyzeti szint elrendelését követően (hasonlóan a korai előrejelzési és riasztási szintekhez) a MEKH a piacmonitoring tevékenységét napi szintű adatszolgáltatások alapján végzi a szállítási rendszerirányítóval szorosan együttműködve.
- Ennek megvalósíthatósága érdekében vészhelyzeti szint elrendelését követően a földgázipari vállalkozások kötelesek a 2017/1938/EU rendelet 14. cikk (1) bekezdésében meghatározott információkat napi rendszerességgel a MEKH részére megküldeni. (110/2020. Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés)
- Vészhelyzeti szint kihirdetése esetén a kihirdetést követő 1 órán belül a földgázkereskedők kötelesek a MEKH és a szállítási rendszerirányító részére a vészhelyzeti szint fennállása alatt naponta a következő három napra vonatkozóan megadni az ellátásukban lévő felhasználók korlátozási kategóriáinként, valamint gázátadó állomásonként összesített napi csúcsigényét. (110/2020. Korm. rendelet 6. § (2) bekezdés)
- Vészhelyzeti szint elrendelése esetén a rendszerhasználó köteles írásban tájékoztatni a MEKH-t és a szállítási rendszerirányítót minden nap 13 óráig a következő gáznapon és héten igénybe vehető szerződéssel lekötött vagy szerződéssel igénybe vehető földgázmennyiségekről és az igénybevétel technikai és árfeltételeiről. (110/2020. Korm. rendelet 6. § (3) bekezdés)

b) Fenntartható piaci intézkedések

- A felek közötti kereskedelmi megállapodások fenntartandók mindaddig, amíg a földgáz források feletti rendelkezés jogát a szállítási rendszerirányító nem kapja meg.
- Szervezett piac működése fenntartandó mindaddig, amíg a kereskedelmi platformok felfüggesztése nem kerül elrendelésre, és ily módon az elérhető források megjelenhetnek a piacon, és amíg van elérhető forrás, addig azokat kell használnia a rendszerhasználóknak és a rendszerirányítóknak.

c) Elrendelhető nem piaci alapú intézkedések vészhelyzeti szint esetén:

- Korlátozás:
 - A szállítási rendszerirányító a vészhelyzeti szint kihirdetése esetén elrendelheti az egyes korlátozási kategóriákba besorolt felhasználók gázfogyasztásának csökkentése vagy megszüntetése annak érdekében, hogy az együttműködő földgázrendszeren vagy annak egy részén a hidraulikai egyensúly fenntartható vagy helyreállítható legyen. (GET 3. § 46. pont)
 - A korlátozás, mint a nem piaci alapú intézkedés napi szintén járul hozzá a napi fogyasztás csökkentéséhez, és ezzel a helyzet mérsékléséhez a vészhelyzeti szinten.
 - A korlátozás végrehajthatósága érdekében a felhasználókat korlátozási kategóriákba kell sorolni. A korlátozás a MEKH által jóváhagyott korlátozási sorrendben és mértékben, a szükséges legkisebb felhasználói körben és mértékben rendelhető el. (GET 98/A. § (1)-(2) bekezdések)

- Vészhelyzeti szint kihirdetése esetén a rendszerhasználók az általuk megkötött szerződésekben foglalt jogoktól és kötelezettségektől függetlenül kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető, valamint a földgázelosztó korlátozás végrehajtása érdekében elrendelt utasításait végrehajtani. (GET 98/A. § (6) bekezdés)
- A korlátozás a korlátozási besorolásban rögzített ütemezés mentén történik. A korlátozási besorolás a szállítási rendszerirányító koordinálása mellett minden felhasználási hely vonatkozásában évente aktualizálásra kerül.
- A korlátozás szükségességét és mértékét a rendszerirányító határozza meg, és rendeli el. Szintén a rendszerirányító dönt a korlátozás megszüntetéséről is. A korlátozás elrendeléséről vagy megszüntetéséről a rendszerirányító minden esetben azonnal tájékoztatja a MEKH-t.
- A korlátozás során használt eljárás pontos leírását a 110/2020. Korm. rendelet 15. §-a tartalmazza.
- A korlátozás egyéb hatásait a rendszerirányító és a MEKH napi szinten értékeli. A MEKH és a rendszerirányító a napi szintű értékelésnél figyelembe veszi, hogy a 2017/1938/EU rendelet 11. cikk (6) szerinti előírások betarthatósága ne csorbuljon.
- Az információáramlás napi szinten történik a rendszerirányító és a rendszerüzemeltetők között, amely alapján a korlátozás hatásai nyomon követhetőek.
A MEKH minden elrendelt korlátozás esetében kivizsgálja, hogy a korlátozást a szállítási rendszerirányító a vészhelyzeti intézkedési tervvel összhangban, indokoltan rendelte-e el. Ha a MEKH megállapítja, hogy a szállítási rendszerirányító a korlátozást neki felróható okból indokolatlanul rendelte el, a *földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról* szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendeletben (a továbbiakban Vhr.) meghatározott mértékű bírságot szab ki. A szállítási rendszerirányító köteles az indokolatlanul elrendelt korlátozás következtében a felhasználókat ért kárt megtéríteni. (GET 98/A. § (8) bekezdés)
- Biztonsági készlet felszabadítása:
 - A biztonsági készlet felszabadításának pontos folyamatát a *földgázbiztonsági készletezésről* szóló 2006. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fbkt.) határozza meg.
 - A biztonsági készlet felszabadítása, mint a nem piaci alapú intézkedés napi szintén járul hozzá a napi fogyasztás csökkentéséhez, és ezzel a helyzet mérsékléséhez a vészhelyzeti szinten.
 - A földgáz biztonsági készlet elsősorban a védett felhasználók ellátását szolgálja:
 - A védett felhasználót ellátó földgázkereskedő a védett felhasználói kör ellátásával arányos mértékben, valamint a saját jogon eljáró védett felhasználó a saját ellátásával arányos mértékben jogosult - a 2017/1938/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikk (1) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott esetekben - a földgáz biztonsági készlethez hozzáférni. (Fbkt. 3. § (3) és (6) bekezdés)

Ugyanakkor a földgáz biztonsági készlet felhasználható

- Szolidaritást kérő másik tagállam szolidaritási alapon védett felhasználói,
- Földgázkereskedő lehetetlensége esetén az érintett felhasználók, valamint
- Nem egyetemes szolgáltatásban vételező felhasználók földgázellátási válsághelyzetben történő földgázellátása érdekében. (Fbkt. 3. § (5) bekezdés)
- A Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetségre (továbbiakban: Szövetség) más állam felhasználóinak ellátása céljából is készletezhet nemzetközi szerződés alapján, amelyben előre meg kell határozni, hogy a más állam, milyen feltételek alapján (alkalmi és éves földgázmenyiség, visszapótlási feltételekkel és készletezési díj) ellenében fér hozzá a földgázkészlethez. (Fbkt. 3/A. § (2) bekezdés)
- A vészhelyzeti szint elrendelése esetén a biztonsági földgázkészlet igénybevitelére jogosult földgázkereskedők között a MEKH – az érvényben lévő és az előre láthatóan szükséges korlátozások tekintetében a szállítási rendszerirányító véleményének kikérése

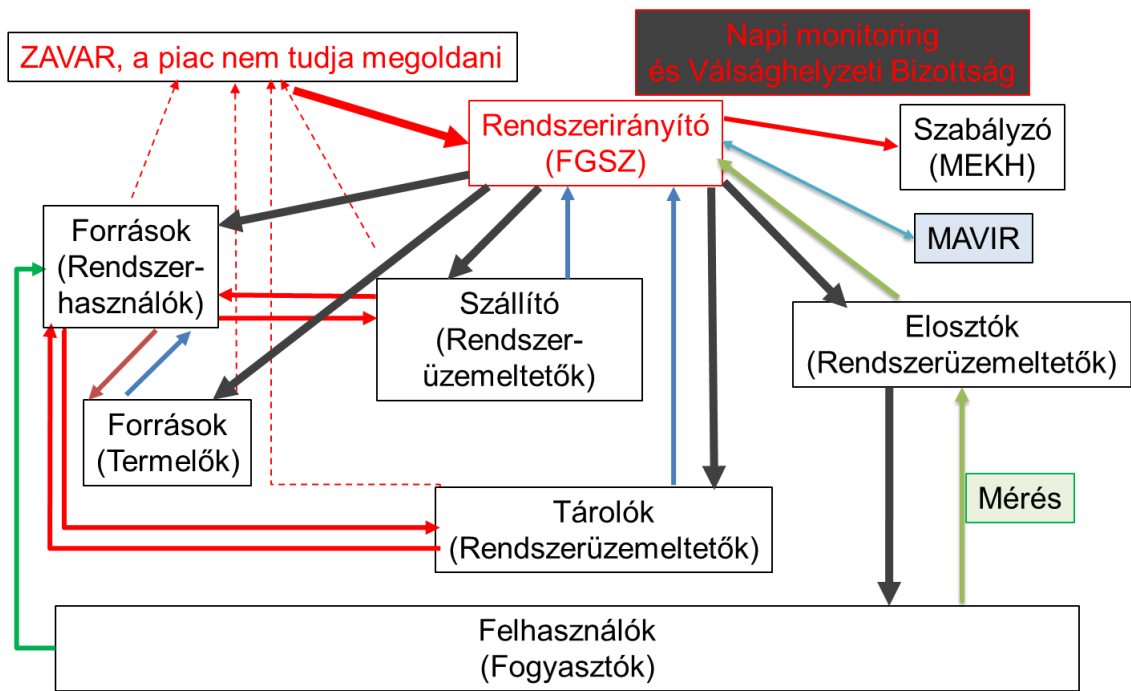
mellett – felosztja a felszabadított biztonsági földgázkészletet és a hozzá tartozó csúcskapacitást. (110/2020. Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés)

- A biztonsági készlet felszabadításának egyéb hatásait a rendszerirányító és a MEKH napi szinten értékeli, A MEKH és a rendszerirányító a napi szintű értékelésnél figyelembe veszi, hogy a 2017/1938/EU rendelet 11. cikk (6) szerinti előírások betarthatósága ne csorbuljon.
 - Az információáramlás napi szinten történik a rendszerirányító és a rendszerüzemeltetők, különösen a biztonsági készletet tároló rendszerüzemeltetők között, amely alapján a biztonsági készlet felszabadításának hatásai nyomon követhetőek.
- Földgáz tranzit arányos csökkentése:
 - Vészhelyzeti szint esetén a szállítási rendszerirányító elrendelheti a földgáznak Magyarország területén az együttműködő földgázrendszeren keresztül történő átszállítására vonatkozó szerződések szerinti földgázmennyiség arányos csökkentését, ha az ezen szerződések szerinti beszállító a belföldi felhasználók ellátására vonatkozó szerződéseiből fakadó kötelezettségeit nem teljesíti, vagy ha az átszállítandó mennyiséget a rendszerhasználó nem, vagy csak részben táplálja be a rendszerbe. A csökkentést a kieső forrás mértékéig kell végrehajtani. Ha a szállítási rendszerirányító rendelkezésére álló információk alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy melyik beszállító nem teljesíti szerződéses kötelezettségeit, a szállítási rendszerirányító az átszállításra kerülő valamennyi szerződés szerinti földgázmennyiséget arányosan csökkenti. (GET 98/B. § (1)-(2) bekezdés)
 - A tranzit arányos csökkentése, mint a piaci alapú intézkedéseket kiegészítő intézkedés napi szintén járul hozzá a napi fogyasztás csökkentéséhez, és ezzel a helyzet mérsékléséhez a vészhelyzeti szinten.
 - A földgáztranzit arányos csökkentését a rendszerirányító határozza meg, de köteles tájékoztatni az érintett rendszerhasználókat, az érintett tagállamok rendszerirányítóit. A csökkenés mértékét (használat mértéke), az érintett tranzit útvonalakat a rendszerirányító határozza meg, és szintén a rendszerirányító dönt a csökkentés megszüntetéséről is.
 - A csökkentés pontos folyamatát a GET 98/B. § és az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat határozza meg.
 - A csökkentés egyéb hatásait a rendszerirányító és a MEKH értékeli napi szinten, illetve a válsághelyzet megszűnése után utólag. A MEKH és a rendszerirányító a napi szintű értékelésnél figyelembe veszi, hogy a 2017/1938/EU rendelet 11. cikk (6) szerinti előírások betarthatósága ne csorbuljon.
 - Az információáramlás napi szinten történik a rendszerirányító tranzitállatók között, amely alapján a csökkentés hatásai nyomon követhetőek.
 - Földgáz források feletti rendelkezés:
 - Vészhelyzeti szint esetén a földgázkereskedő, valamint a saját jogon eljáró felhasználó köteles a rendelkezésére álló földgázmennyiséget a szállítási rendszerirányító részére felajánlani. (GET 98/C. § (1) bekezdés)
 - A források feletti rendelkezés jogának átvétele a rendszerirányító részéről, mint a nem piaci alapú intézkedés napi szinten járul hozzá a napi fogyasztások kielégítését szolgáló forrástervezéséhez, és ezzel a helyzet mérsékléséhez a vészhelyzeti szinten.
 - A földgáz források feletti rendelkezést a rendszerirányító koordinálja, de köteles tájékoztatni az érintett rendszerhasználókat annak mértékéről.
 - A források feletti rendelkezés folyamatát az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat határozza meg.
 - A források átvételének egyéb hatásait a rendszerirányító és a MEKH napi szinten értékeli, illetve a válsághelyzet megszűnése után utólag. A rendszerirányító a napi szintű értékelésnél figyelembe veszi, hogy a 2017/1938/EU rendelet 11. cikk (6) szerinti előírások betarthatósága ne csorbuljon.
 - Az információáramlás napi szinten történik a rendszerirányító, a MEKH és a rendszerhasználók között, amely alapján a forrásátvétel hatásai nyomon követhetőek.

- Kereskedelmi platformok felfüggesztése:
 - Vészhelyzeti szint esetén a kereskedési platformon a platformüzemeltető a szállítási rendszerüzemeltető kivételével a rendszerhasználók vételi ajánlat beadási jogosultságát felfüggeszti. (GET 98/C. § (1) bekezdés)
- Egyéb intézkedések:
 - Vészhelyzeti szint esetén - annak fennállásáig - a Kormány rendeletben szabályozhatja
 - a munkanapok és munkaszüneti napok, valamint az azokkal összefüggő munkavégzés rendjét,
 - az ügyfélforgalom előtt nyitva álló magánhelyiségek vagy közintézmények (különösen üzletek, ügyfélszolgálatok) nyitvatartási idejét,
 - az ügyfélforgalom előtt nyitva álló magánhelyiségek vagy közintézmények (különösen üzletek, ügyfélszolgálatok), továbbá irodaházak, valamint a költségvetési fenntartású intézmények legmagasabb felfűtési hőmérsékletét,
 - a földgázfelhasználás mérséklését szolgáló egyéb intézkedéseket,
 - a Magyarország területén termelt vagy tárolt földgáznak a Magyarország területén kívülre történő kiszállításának feltételeit, ide nem értve az átszállítást, a bértárolást, valamint a külföldi illetőségű személy által nem belföldi felhasználás céljából földgázellátási válsághelyzet esetére Magyarország területén tároltatott földgáz kiszállításának esetét. (GET 98/D. § (1) bekezdés) Ezen rendkívüli intézkedés a vészhelyzeti szint elrendelése esetén sem érintheti az átszállítást, a bértárolt és Magyarország területén válsághelyzet esetére tároltatott földgáz kiszállításának esetét. (GET 98/D. § (1) bekezdés e) pont)
- Szolidaritási intézkedés:
 - A 2017/1938/EU rendeletben rögzített feltételeknek megfelelő szolidaritási megállapodás, vagy a rendelet 13. cikkében rögzített szabályok alapján vészhelyzeti szint esetén lehetőség van más tagországoktól a szolidaritási segítséget kérni.
 - A magyar jogszabályok rögzítik, hogy a 2017/1938/EU rendelet 13. cikk (1) bekezdése szerinti szolidaritási intézkedés igénybevétele esetén, a kiegészítés keretében kapott földgáz kizárólag a szolidaritási alapon védett felhasználók földgázellátása érdekében használható fel. (GET 98. § (1) bekezdés)
 - Legalább riasztási szintet kell elrendelni, ha egy másik tagállam a szolidaritási alapon védett felhasználóinak földgázellátása érdekében szolidaritási intézkedés alkalmazását kéri. (GET 98. § (2) bekezdés)
 - Ha szolidaritás kérésére kerül sor és a piaci alapú intézkedések nem vezetnek eredményre, a szolidaritást kérő tagállam szolidaritási alapon védett felhasználóinak ellátását - jogszabályban meghatározott módon - elsősorban az Fbkt. szerinti földgáz biztonsági készlet biztosítja. (GET 98. § (3) bekezdés) Ha a szolidaritási intézkedés miatt korlátozásra van szükség, a korlátozással érintett felhasználókat a korlátozás mértékével arányos kártalanítás illeti meg. A szolidaritási intézkedés végrehajtásának részletes szabályait a Kormány rendeletben határozhatja meg. (GET 98. § (4) bekezdés)

A nem piaci intézkedések elrendelése az energiapolitikáért felelős miniszter hatásköre a Válsághelyzeti Bizottság javaslatai alapján (lásd: 4. fejezet). Vészhelyzeti szint esetén a nem piaci intézkedések végrehajtásából származó károkért az engedélyeseket kártalanítási kötelezettség nem terheli. (GET 98/A. § (9) bekezdés)

A rendszerirányítási tevékenység körében a rendszerirányítást végző szállítási rendszerüzemeltető feladata: a vészhelyzeti szint vagy szolidaritási intézkedések miatt szükséges korlátozás elrendelése az együttműködő földgázrendszeren, valamint a jogszabály alapján előírt intézkedések irányítása, (GET 12. § (d) pont)

3. Villamos energia- és távhőszolgáltatásra vonatkozó különleges intézkedések

Távhőszolgáltatás

Összhangban a 2017/1938/EU rendelet előírásaival Magyarországon a távhőtermelők, a távhőszolgáltatásról szóló törvény szerinti lakossági felhasználó vagy az alapvető szociális szolgáltató ellátása érdekében termelt, és kizárólag földgáz felhasználásával előállítható hő előállításához szükséges földgázkapacitás-igényének megfelelő földgáz mértékéig védett felhasználónak számítanak (GET 3. § 68a. pont c) alpont), így az ellátásuk csak olyan szélsőséges mértékű földgázellátás-biztonsági válsághelyzet esetén veszélyeztetett, amikor már a védett felhasználók ellátása kerül veszélybe. Ennek megfelelően a távhőszolgáltatást nyújtó társaságok földgázellátását a vészhelyzeti szinten alkalmazható összes nem piaci intézkedés védi.

A távhővel ellátott nem lakossági felhasználók ellátását a lakossági ellátáshoz hasonló módon kell kezelni minden olyan esetben, ahol a lakossági vagy alapvető szociális szolgáltató részére biztosított távhő nem választható le műszaki, mérési alapon a nem lakossági távhő biztosításától.

A távhőszolgáltatás esetében, a földgáz alapon előállított távhőre vonatkozóan a távhőszolgáltatók intézkedni kötelesek a szolgáltatási minőség csökkentése (pl. kisebb garantált hőmérséklet biztosítása a távhőszolgáltatásban érintett felhasználók esetében) érdekében, amennyiben ezzel csökkenthető a földgáz felhasználás.

Villamosenergia-szolgáltatás

Magyarországon a földgáztüzelésű erőművek a villamosenergia-termelésben való részaránya kb. 20-25%. A magyarországi földgáztüzelésű erőműveknek a gyors szabályozhatóságuk kiemelt szerepe van a villamosenergia-rendszer szabályozási tartalékainak biztosításában (elsődlegesen szekunder tartalékként), ami a villamosenergia-rendszer zavartalan működéséhez elengedhetetlen.

Az 50 MW beépített kapacitásnál nagyobb kapacitású földgáztüzelésű erőművek földgázellátás-biztonsági válsághelyzet esetén az első körben korlátozható kategóriában vannak, vagyis korlátozás elrendelése esetén elsőként kerülnek korlátozásra. A villamosenergia-rendszer ellátásbiztonságának fenntartása érdekében ezen erőművek tüzelőolaj tartalékolására kötelezettek a következő szabályok mentén:

- Elvart normatív energiahordozó készlet mennyisége: a szénhidrogén energiahordozóval működő erőműveknél legalább nyolcnapi átlagos villamosenergia- és kapcsolt hőtermeléshez, a gyorsindítású szekunder tartalék gázturbinákhoz legalább egynapi maximális teljesítménnyel üzemeléshez szükséges folyékony szénhidrogén energiahordozó. (Az 50 MW és annál nagyobb teljesítményű erőművek energiahordozó-készletének legkisebb mértékéről és a készletezés rendjéről szóló 44/2002. (XII. 28.) GKM rendelet (a továbbiakban: 44/2002. GKM rendelet) 1. § (2) bekezdés b) pont)
- Elvart biztonsági energiahordozó készlet mennyisége: a szénhidrogén energiahordozóval működő erőműveknél legalább nyolcnapi átlagos villamosenergia- és kapcsolt hőtermeléshez, a gyorsindítású szekunder tartalék gázturbinákhoz legalább egynapi maximális teljesítménnyel üzemeléshez szükséges folyékony szénhidrogén energiahordozó. (44/2002. GKM rendelet 1. § (3) bekezdés b) pont)

A tüzelőanyag váltással földgáztüzelésű erőművek képesek a villamosenergia-rendszer egyensúlyához szükséges villamosenergia-termelésre 8-16 napig.

A villamosenergia termelés folyamatos fenntartása miatt, amennyiben a korlátozással érintett erőművek tüzelőolaj tartaléka, annak folyamatos biztosítása, alkalmazása a villamos rendszer működését veszélyezteti a földgáz és villamos rendszerirányító egyeztet és intézkedik a korlátozott erőművek földgázellátásáról.

Földgázellátás-biztonsági válsághelyzet kialakulása esetén a földgáz szállítási rendszerirányító tájékoztatja a villamos rendszerirányítót a válsághelyzet kialakulásáról, és azt követően folyamatosan tartja a kapcsolatot vele. Amennyiben a válsághelyzet súlyosbodik, és szükséges a Válsághelyzeti Bizottság (lásd: 4. fejezet) megalakítása, onnantól kezdve a villamos rendszerirányító a Válsághelyzeti Bizottság tagjaként vesz részt a vészhelyzeti intézkedések előkészítésében és a lebonyolítás koordinálásában.

4. Válságkezelő

A vészhelyzeti szinthez kapcsolódó döntések meghozatalára, különös tekintettel a nem piaci intézkedések elrendelésére, az energiapolitikáért felelős miniszter jogosult. Munkáját a földgázellátási válsághelyzet fennállása alatti intézkedésekhez szükséges döntések előkészítése során, tanácskozási joggal a Válsághelyzeti Bizottság segíti.

A Válsághelyzeti Bizottság feladatai:

- A földgázellátási helyzet értékelése
- A földgázellátási válsághelyzet fennállása esetén teendő intézkedésekre vonatkozó javaslat kialakítása
- A vészhelyzeti szint elrendelésére vagy megszüntetésére vonatkozó javaslat kidolgozása.

A Válsághelyzeti Bizottság állandó tagja:

- Energiapolitikáért felelős miniszter
- MEKH elnöke
- Szállítási rendszerirányító
- Szállítási rendszerüzemeltető
- Egyetemes szolgáltatók képviselője
- Egyetemes szolgáltatókat ellátó nagykereskedő
- Földgáztárolói engedélyesek
- Földgázelosztók
- Földgázkereskedők képviselője
- Szervezett földgázpiaci engedélyesek képviselője
- Villamos energiáról szóló törvény szerinti átviteli rendszerirányításra vonatkozó működési engedéllyel rendelkező engedélyes
- Nemzeti közműszolgáltatásokért felelős miniszter
- Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség igazgatója

A Válsághelyzeti Bizottságot a miniszter vezeti. A Válsághelyzeti Bizottság működését, ügyrendjét maga határozza meg. A miniszter szükség esetén más érintett hatóság, szervezet vagy gazdálkodó szervezet képviselőjét is meghívhatja a Válsághelyzeti Bizottság ülésére. (110/2020. Korm. rendelet 7-8. §)

5. Különböző szereplők szerepe és felelősségi köre

A következőkben összefoglaljuk a különböző válsághelyzeti szintek tekintetében az érintett szereplők szerepét és felelősségi körét.

5.1. Szerepek és felelősségek korai előrejelzés szint vonatkozásában

A következő táblázat összefoglalja az egyes iparági szereplők szerepét, feladatait és felelősségeit a korai előrejelzési szint vonatkozásában:

Iparági szereplő	Szerep, feladat, felelősség
Energiapolitikáért felelős miniszter	<ul style="list-style-type: none"> Válsághelyzet kezelésének felügyelete
MEKH	<ul style="list-style-type: none"> Korai előrejelzési szint elrendelése Piaci monitoring Beérkező adatok elemzése, értékelése Rendszeres konzultáció az energiapolitikáért felelős miniszterrel, a földgáz-szállítási rendszerirányítóval és a villamos rendszerirányítóval Válsághelyzeti szintre vonatkozó kommunikáció Szükség esetén magasabb válsághelyzeti szint elrendelésének kezdeményezése Korai előjelzési szint megszüntetése
<i>Válsághelyzeti Bizottság</i>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Nem kerül még felállításra</i>
Földgáz szállítási rendszerirányító	<ul style="list-style-type: none"> Magyar földgázrendszerrel kapcsolatosan beérkező adatok elemzése, értékelése Adatszolgáltatás a MEKH felé Rendszeres konzultáció a MEKH-el, a földgáztárolói engedélyesekkel, a földgázelosztókkal és a villamos rendszerirányítóval a válsághelyzetről és az esetlegesen szükséges intézkedésekről Kapcsolatfelvétel a szomszédos tagállamok rendszerirányítóival (ReCo Team East)
Földgáztárolói engedélyesek	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé
Földgázelosztók	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé
Földgázkereskedők	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé
Egyetemes szolgáltatók	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé
Egyetemes szolgáltatókat ellátó nagykereskedő	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé
Szervezett földgázpiaci engedélyesek	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé
Földgáz termelők	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé
Földgáz-biztonsági készletezéséért felelős szervezet	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé

Iparági szereplő	Szerep, feladat, felelősség
Nem védett földgáz-felhasználók	<ul style="list-style-type: none"> Földgáztüzelésű erőművek: az I. korlátozási kategóriába tartozó erőművek esetében a másodlagos tüzelőanyag készlet felhasználhatóságának ellenőrzése és a szükséges, esetleges további másodlagos tüzelőanyag beszállítások előkészítése
Védett felhasználók	-
Villamos rendszerirányító	<ul style="list-style-type: none"> Rendszeres konzultáció a MEKH-el, a földgáz szállítási rendszerirányítóval és a földgáztüzelésű erőművekkel a válsághelyzetről és az esetlegesen szükséges intézkedésekről Villamosenergia-szektor érintő intézkedések végrehajtása, koordinációja, különös tekintettel a földgáztüzelésű erőművek korlátozásra való felkészülésére
Nemzeti közmujszolgáltatásokért felelős miniszter	-

5.2. Szerepek és felelősségek riasztási szint vonatkozásában

A következő táblázat összefoglalja az egyes iparági szereplők szerepét, feladatait és felelősségeit a riasztási szint vonatkozásában:

Iparági szereplő	Szerep, feladat, felelősség
Energiapolitikáért felelős miniszter	<ul style="list-style-type: none"> Válsághelyzet kezelésének felügyelete Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában
MEKH	<ul style="list-style-type: none"> Riasztási szint elrendelése Piaci monitoring Beérkező adatok elemzése, értékelése Rendszeres konzultáció az energiapolitikáért felelős miniszterrel, a földgáz-szállítási rendszerirányítóval és a villamos rendszerirányítóval Válsághelyzeti szintre vonatkozó kommunikáció Szükség esetén a Válsághelyzeti Bizottság felállításának kezdeményezése, és azt követően részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában Riasztási szint megszüntetése
Válsághelyzeti Bizottság	<p>Ha felállításra kerül:</p> <ul style="list-style-type: none"> Válsághelyzet értékelése Szükség esetén javaslattétel a riasztási szint vészhelyzeti szintre történő emelésére az Energiapolitikáért felelős miniszter felé
Földgáz szállítási rendszerirányító	<ul style="list-style-type: none"> Magyar földgázrendszerrel kapcsolatosan beérkező adatok elemzése, értékelése Adatszolgáltatás a MEKH felé Rendszeres konzultáció a MEKH-el, a földgáz tárolói engedélyesekkel, a földgázelosztókkal és a villamos rendszerirányítóval a válsághelyzetről és az esetlegesen szükséges intézkedésekről

Iparági szereplő	Szerep, feladat, felelősség
	<ul style="list-style-type: none"> • Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Szükség esetén vészhelyzeti szint elrendelésének kezdeményezése a MEKH-nél / Válsághelyzeti Bizottságnál • Tranzitálást végző cégek értesítése a riasztási szintről • Hazai termelők és tárolói engedélyesek értesítése a csúcstermelésre és a kitárolásra való felkészülésre • Szállítói és rendszerirányítói infrastruktúra vonatkozásában megerősített ügyeleti rend életbe léptetése, és meghibásodás észlelése esetén azonnali intézkedés a meghibásodott, megsérült, üzemképtelen technikai rendszer elemek cseréjéről, javításáról • Napi szintű egyeztetés a szomszédos tagállamok rendszerirányítóival (ReCo Team East)
Földgáztárolói engedélyesek	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé (naponta a tárolói mobil készlet állapotáról) • Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Felkészülés a csúcs-kitárolásra, és ennek kapcsán egyeztetés a szállítási rendszerirányítóval • Tárolói infrastruktúra vonatkozásában megerősített ügyeleti rend életbe léptetése, és meghibásodás észlelése esetén azonnali intézkedés a meghibásodott, megsérült, üzemképtelen technikai rendszer elemek cseréjéről, javításáról
Földgázelosztók	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Elosztói infrastruktúra vonatkozásában megerősített ügyeleti rend életbe léptetése, és meghibásodás észlelése esetén azonnali intézkedés a meghibásodott, megsérült, üzemképtelen technikai rendszer elemek cseréjéről, javításáról
Földgázkereskedők	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában (képviselő útján)
Egyetemes szolgáltatók	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában (képviselő útján)
Egyetemes szolgáltatókat ellátó nagykereskedő	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában
Szervezett földgázpiaci engedélyesek	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában

Iparági szereplő	Szerep, feladat, felelősség
Földgáz termelők	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé
Földgáz-biztonsági készletezéséért felelős szervezet	<ul style="list-style-type: none"> Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában
Nem védett földgáz-felhasználók	<ul style="list-style-type: none"> Földgáztüzelésű erőművek: az I. korlátozási kategóriába tartozó erőművek esetében a 44/2002 GKM rendelet szerinti másodlagos tüzelőanyag készlet felhasználhatóságának tesztelése és a szükséges, esetleges további másodlagos tüzelőanyag beszállítások operatíván előkészítése, a szükséges szerződések előkészítése
Védett felhasználók	-
Villamos rendszerirányító	<ul style="list-style-type: none"> Rendszeres konzultáció a MEKH-el, a földgáz szállítási rendszerirányítóval és a földgáztüzelésű erőművekkel a válsághelyzetről és az esetlegesen szükséges intézkedésekről Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában Villamosenergia-szektorra érintő intézkedések végrehajtása, koordinációja, különös tekintettel a földgáztüzelésű erőművek korlátozásra való felkészülésére
Nemzeti közmujszolgáltatásokért felelős miniszter	<ul style="list-style-type: none"> Válsághelyzeti Bizottság felállítása esetén részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában

5.3. Szerepek és felelősségek vészhelyzeti szint vonatkozásában

A következő táblázat összefoglalja az egyes iparági szereplők szerepét, feladatait és felelősségeit a vészhelyzeti szint vonatkozásában:

Iparági szereplő	Szerep, feladat, felelősség
Energiapolitikáért felelős miniszter	<ul style="list-style-type: none"> Válsághelyzet kezelésének felügyelete Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában Vészhelyzeti szint elrendelése Nem piaci intézkedésekre vonatkozó határozatok meghozatala Vészhelyzeti szint megszüntetése
MEKH	<ul style="list-style-type: none"> Piaci monitoring Beérkező adatok elemzése, értékelése Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában Adatszolgáltatás a Válsághelyzeti Bizottság munkájához Nem piaci intézkedésekre vonatkozó határozatok előkészítése, javaslattétel a miniszter felé a földgázforrásokkal történő gazdálkodást biztosító válsághelyzeti intézkedésekre Biztonsági földgázkészlet és a hozzá tartozó kitarolási csúcskapacitás felosztása az igénybevételre jogosult földgázkereskedők között az érvényben lévő és az előre

Iparági szereplő	Szerep, feladat, felelősség
	<p>láthatóan szükséges korlátozások tekintetében a szállítási rendszerirányító véleményének kikérése mellett</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tranzit arányos csökkentésének a szükségessége esetén a miniszter tájékoztatása (szóban haladéktalanul, írásban 24 órán) a szükséges intézkedésekről, különös tekintettel a szállítató és a beszállító személyére, a szállítási célorszagra, valamint az intézkedés várható időtartamára és mértékére • Válsághelyzeti szintre vonatkozó kommunikáció
Válsághelyzeti Bizottság	<ul style="list-style-type: none"> • Válsághelyzet értékelése • Vészhelyzeti szint elrendelésére vonatkozó javaslat kidolgozása az Energiapolitikáért felelős miniszter felé • Válsághelyzettel kapcsolatosan teendő intézkedésekre vonatkozó javaslatok kialakítása • Vészhelyzeti szint megszüntetésére vonatkozó javaslat kidolgozása az Energiapolitikáért felelős miniszter felé
Földgáz szállítási rendszerirányító	<ul style="list-style-type: none"> • Magyar földgázrendszerrel kapcsolatosan beérkező adatok elemzése, értékelése • Adatszolgáltatás a MEKH és a Válsághelyzeti Bizottság felé • Rendszeres konzultáció a MEKH-el, a földgáztárolói engedélyesekkel, a földgázelosztókkal és a villamos rendszerirányítóval a válsághelyzetről és az esetlegesen szükséges intézkedésekről • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Meghozott intézkedések végrehajtása, koordinációja • Optimalizált földgázfelhasználási terv készítése figyelembe véve a földgázkereskedőknél rendelkezésre álló, illetve szerződéssel leköthető forrásokat, valamint a külön jogszabály szerint rendelkezésére bocsátott biztonsági földgázkészleteket az aktuális gázév végéig a felhasználói igények alapján • A MEKH tájékoztatása minden héten hétfőn a földgázforrások tervezett felhasználásáról, valamint javaslattétel a forrásgazdálkodási célból bevezetendő korlátozás mértékére és a szerződéssel leköthető földgázforrások lekötésére • A rendszerüzemeltetőknek, valamint a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szervének az értesítése a vészhelyzeti szint fennállásáról az azt megállapító miniszteri határozat közzétételétől számított 2 órán belül szóban és elektronikus úton • Gázátadónként az egyes korlátozási kategóriákba tartozó felhasználók tényleges fogyasztásának a meghatározása az elosztókkal közösen meghatározott gyakorisággal, de 12 órás időköznel nem ritkábban • Szükség esetén vészhelyzeti szint elrendelésének kezdeményezése a MEKH-nél / Válsághelyzeti Bizottságnál • A vészhelyzeti szint vagy szolidaritási intézkedések miatt szükséges korlátozás elrendelése az együttműködő földgázrendszeren

Iparági szereplő	Szerep, feladat, felelősség
Földgáztárolói engedélyesek	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • A velük szerződésben álló rendszerhasználók tájékoztatása a vészhelyzeti szint fennállásáról szóló értesítéstől számított 2 órán belül szóban és elektronikus úton is • Vele közvetlen kapcsolatban álló, a földgáznak Magyarország területén keresztül történő átszállítását végző vállalkozások haladéktalan értesítése írásban • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Meghozott intézkedések végrehajtása
Földgázelosztók	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • A velük szerződésben álló rendszerhasználók tájékoztatása a vészhelyzeti szint fennállásáról szóló értesítéstől számított 2 órán belül szóban és elektronikus úton is • Gázátadónként az egyes korlátozási kategóriákba tartozó felhasználók tényleges fogyasztásának a meghatározása a rendszerirányító által elrendelt gyakorisággal, de 12 órás időköznel nem ritkábban (a 100 m³/h alatti fogyasztású felhasználók esetében az ÜKSZ-ben meghatározott profil szerinti fogyasztást tényleges fogyasztásnak tekintve), és a tényleges fogyasztásról a szállítási rendszerirányító tájékoztatása • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Meghozott intézkedések végrehajtása, koordinációja
Földgázkereskedők	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • A biztonsági készlet igénybevételre jogosult földgázkereskedők esetén külön adatszolgáltatás a MEKH felé az ellátásukban lévő nem korlátozható és korlátozás esetén a korlátozással nem érintett felhasználók korlátozási kategóriánkénti, valamint gázátadó állomásonként összesített napi csúcsigényéről a jogszabályban rögzített referencia hőmérsékletre meghatározva, valamint a rendelkezésükre álló források várható alakulásáról • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában (képviselő útján) • Felkészülés arra, hogy a GET 98/D. § (2) bekezdése szerinti rendelet miniszter általi kibocsátásának esetére szerződéssel lekötött import forrásokra ajánlatot tegyenek, és ilyen forrásokat lekössenek a GET 98/C. § (1) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítése érdekében • Egyéb, meghozott intézkedések végrehajtása
Egyetemes szolgáltatók	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában (képviselő útján) • Meghozott intézkedések végrehajtása
Egyetemes szolgáltatókat ellátó nagykereskedő	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Meghozott intézkedések végrehajtása

Iparági szereplő	Szerep, feladat, felelősség
Szervezett földgázpiaci engedélyesek	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Meghozott intézkedések végrehajtása
Földgáz termelők	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Meghozott intézkedések végrehajtása
Földgáz-biztonsági készletezéséért felelős szervezet	<ul style="list-style-type: none"> • Adatszolgáltatás a MEKH és a földgáz szállítási rendszerirányító felé • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Meghozott intézkedések végrehajtása
Nem védett földgáz-felhasználók	<ul style="list-style-type: none"> • Korlátozás elrendelése esetén a felhasználás korlátozása • Ipari felhasználók: a rendszerüzemeltetőkkel és/vagy az őket ellátó kereskedőkkel kötött szerződések és a hatályos jogszabályok szerinti, válsághelyzeti intézkedések végrehajtása és betartása • Földgáztüzelésű erőművek: <ul style="list-style-type: none"> ○ A rendszerüzemeltetőkkel és/vagy az őket ellátó kereskedőkkel kötött szerződések és a hatályos jogszabályok szerinti, válsághelyzeti intézkedések végrehajtása és betartása ○ Korlátozás esetén az I. korlátozási kategóriába tartozó erőművek esetében a 44/2002 GKM rendelet szerinti másodlagos tüzelőanyag készlet felhasználása és a szükséges, esetleges további másodlagos tüzelőanyag beszállítások folyamatának elindítása
Védett felhasználók	-
Villamos rendszerirányító	<ul style="list-style-type: none"> • Rendszeres konzultáció a MEKH-el, a földgáz szállítási rendszerirányítóval és a földgáztüzelésű erőművekkel a válsághelyzetről és az esetlegesen szükséges intézkedésekről • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Villamosenergia-szektor érintő intézkedések végrehajtása, koordinációja, különös tekintettel a földgáztüzelésű erőművek korlátozására
Nemzeti közmujszolgáltatásokért felelős miniszter	<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel a Válsághelyzeti Bizottság munkájában • Felelősségi körébe egyéb intézkedések koordinálása

6. Nem védett felhasználók általi indokolatlan fogyasztással kapcsolatos intézkedések

A nem védett felhasználók vészhelyzet esetén a korlátozási besorolásban rögzített felhasználói csoportokban kerülnek korlátozásra. Ha a nem védett felhasználó a korlátozásnak nem tesz eleget, a rendszerüzemeltető a korlátozás időtartamára a felhasználót a földgázellátásból műszakilag kizárja. Ha a korlátozás alá vont felhasználó földgázt vételez a korlátozott mennyiségek terhére, köteles az így vételezett földgázmennyiségnek megfelelő, a korlátozást megelőző 5 gáznapon a kereskedési platformokon megkötött ügyletek legmagasabb árának az ötvenszeres értékében meghatározott pótdíjat a szállítási rendszerirányítónak megfizetni. A felülvételezett mennyiséget az érintett rendszerüzemeltető állapítja meg. (GET 98/A. § (3)-(4) bekezdés)

7. Vészhelyzeti tesztek

A 2017/1938/EU rendelet 10. cikk (3) pontja alapján a vészhelyzeti tervben foglalt intézkedéseket, fellépéseket és eljárásokat a Vészhelyzeti Terv négyévenkénti naprakésszé tételei közötti időszakokban legalább egyszer tesztelni kell. A vészhelyzeti terv tesztelése céljából a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak a vészhelyzeti tervnek megfelelően nagy és közepes hatású forgatókönyveket, valamint válaszintézkedéseket kell szimulálniuk valós időben.

Jogszabályi előírás alapján a vészhelyzeti terv tesztelése a MEKH feladata (110/2020. Korm. rendelet 3. § (4) bekezdés).

7.1 Információszoolgáltatás tesztelése, monitoring

A MEKH tesztelte a 2017/1938/EU rendelet 14. cikk (1) bekezdés a) pontjának megfelelő tartalmú, a válságintézkedések valamelyikének elrendelése esetére is meghatározott **napi előrejelzési adatszolgáltatást, a gázkereslet és a gázellátás napi előrejelzése a következő három napra, millió köbméter per nap mértékegységben kifejezve**, amely adatokat az érintett földgázipari vállalkozásoknak kellene napi rendszerességgel szolgáltatniuk.

A MEKH feladata többek között az ellátás biztonságának megőrzés és növelése, különösen a védett felhasználók gázellátásának biztosítása. A MEKH mint az *érintett tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága* ezen feladatainak ellátása érdekében – tekintettel az orosz-ukrán háborús konfliktusból fakadó földgázellátási kockázatra – a hazai földgázpiac működéséről **a tény és a várható forgalmakról napi adatokat, és a fizikai rendszer állapotáról eseti információkat** kér az érintett földgázipari engedélyesektől. **A monitoring funkció kiépült, tesztelése megtörtént.** A beérkezett adatokat és információkat a Hivatal naponta feldolgozza, és az adott napra elemzéseket végez.

A kialakított napi monitoring rendszer, a beérkező információk

Földgázkereskedők:

- a földgázkereslet és a földgázellátás napi előrejelzése a tárgynapra és az azt követő 2 napra előre (a 2017/1938/EU rendelet 14. cikk (1) bekezdése szerinti adatszolgáltatás tesztelése)
- minden olyan földgázpiaci információ, mely alapján szerződéssel lefedett földgázforrásainak teljesítésében fennakadás várható.

Földgázszállító és földgáztároló:

- az üzemeltetett földgáz szállítórendszer, és földgáztárolók normál üzemmenetnek megfelelő rendelkezésre állásáról vagy esetleges műszaki problémáiról.

Földgázszállító:

- az egybefüggő földgázellátó rendszer, különösen a nagynyomású földgázszállító rendszer folyamatos, normál üzemmenetét érintő, azt negatívan befolyásoló események, a határponti forgalmak normál műszaki és kereskedelmi működésétől eltérő események.

Földgázátvitel:

- adott gáznapra vonatkozó nominálások rendszerüzemeltetői bontásban.

Kereskedési platformok:

- az adatszolgáltatás napját megelőző napra vonatkozó tranzakciók rendszerüzemeltetőnként, vételi és eladási bontásban.

Továbbá bármely engedélyes részéről valamennyi, a jelenlegi konfliktusból fakadó földgázellátási helyzet megítélése szempontjából releváns információ.

7.2. Korlátozás tesztelése

A Vészhelyzeti Terv 2.3. pontjában részletesen szerepel a Vészhelyzeti szint esetén alkalmazandó intézkedések fejezetben, nem piaci alapú intézkedésként elrendelhető a Korlátozás:

A Korlátozási intézkedések esetében a MEKH kérésére a **szállítási rendszerirányító elvégezte a korlátozási rendszer tesztelését**, azaz két nyári napon megvizsgálta a korlátozásban résztvevő felhasználók előző napi fogyasztása alapján **a korlátozható mennyiségeket**. A tesztelésre a fűtési időszakban is javasolt sort keríteni. A rendszerirányító a földgázelosztók által megküldött távmért felhasználók aktuális, előző napi mért vagy nominált fogyasztási adatait dolgozta fel. A földgázelosztók által megadott mennyiségek alapján tudja eldönteni a rendszerirányító, hogy mely kategóriák teljes-, vagy részleges korlátozásának elrendelésére lenne esetleg szükség a rendszeregyensúly fenntartása és a védett felhasználók ellátása érdekében.

Az eddigi gyakorlat sikeres volt, fennakadás, probléma az adatok beérkezésével nem volt.

A rendszerirányító a tesztelés során arra az eredményre jutott, hogy a jelenlegi „nem korlátozható” kategóriában szerepel a fogyasztók több mint a fele.

A rendszerirányító elkészítette az **informatikai platformján azon felületét** is, ahol korlátozás esetén a kereskedők felajánlhatják a számukra elérhető **forrásmennyiségeket**, a felkínált mennyiségek, valamint a mennyiségek leszállításához szükséges kapacitások **árának** megadásával. A rendszerhasználók a tesztfelületen tájékozódhatnak a rendszer működésével kapcsolatban.

7.3. Korlátozás felülvizsgálata

A Bizottság **javasolja** a tagállamoknak, hogy a meghatározott kritériumok alapján **vizsgálják felül a korlátozható fogyasztók prioritizálását nemzeti vészhelyzeti terveik felülvizsgálatakor**.

A MEKH a felülvizsgálatot elvégezte és megállapította, hogy a 2017/1938/EU rendelettel való összhang biztosítása, valamint a magyar földgázpiaci helyzet átalakulása miatt, az ellátásbiztonság fenntartása, ami a fogyasztók folyamatos ellátása érdekében **a földgázellátási vészhelyzeti korlátozási besorolási és nyilvántartási rendszer modernizálását teszi szükségessé**.

Az aktuális geopolitikai helyzet és a következő téli időszakra való felkészülés naprakész földgáz vészhelyzeti ellátási szabályozást igényel.

A vészhelyzeti szabályozás felülvizsgálata megkezdődött az érintett iparági szereplők bevonásával és **MEKH elkészített és jóváhagyásra előterjesztett egy kormányrendelet tervezetet** az új korlátozási kategóriákat és a korlátozási besorolási működési modellt szabályozza.

8. Magyarország cselekvési terve annak érdekében, hogy növelje felkészültségi szintjét a gázellátási zavarok esetére

8.1. A Tanács a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről szóló (EU) 2022/1369 számú rendelete alapján kidolgozott cselekvési tervek

Kockázati elem

A 2017/1938/EU rendeletben előírt ellátásbiztonsági intézkedésekhez képest új kockázati elem merült fel, világossá vált, hogy a gázellátás biztonságára vonatkozó jelenlegi jogi keret nem kezeli megfelelően a nagyobb gázszolgáltatók 30 napot meghaladó ellátási zavarait. Ez az új kockázati elem, hogy Oroszország a közeljövőben hirtelen és egyoldalúan huzamosabb időre teljesen leállítja a gázszállítást.

Az Uniónak ezért számolnia kell ezzel a kockázattal és – a szolidaritás szellemében – fel kell készülnie annak lehetőségére, hogy Oroszország felől a gázellátás megszakad.

Intézkedés

A Tanács 2022. augusztus 5-i (EU) 2022/1369 rendelete a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről (a továbbiakban: **gázkereslet-csökkentési rendelet**) kimondja, hogy tekintettel az Unió gázellátása megszakadásának közvetlen kockázatára, a tagállamoknak most kell intézkedéseket hozniuk annak érdekében, hogy a 2022-2023-as téli idény előtt csökkentsék nemzeti gázkeresletüket. A gázkereslet-csökkentési rendelet szerint a tagállamok szabadon megválasztják a keresletcsökkentés megvalósításához szükséges megfelelő intézkedéseket.

A gázkereslet-csökkentési rendelet értelmében új válság szint **az uniós riasztási szint**, melynek kihirdetése esetén kötelezővé válik a tagállamokra nézve az előző 5 év referenciaidőszakának (augusztus 1. – március 31.) átlagához mért 15%-os gázkereslet-csökkentés 2022. augusztus 1. és 2023. március 31. között, ami **alapesetben önkéntes** jellegű. EU riasztási szint (EU Alert) kihirdetésére az Európai Bizottság tesz javaslatot, de a Tanács hoz döntést.

A vészhelyzeti tervet az illetékes hatóságok 2022. október 31-ig kötelesek frissíteni, hogy tükrözzék benne az önkéntes keresletcsökkentés érdekében tett intézkedéseket. Az uniós riasztás kihirdetését követően is, adott esetben, frissíteni szükséges a vészhelyzeti tervet.

Ez az önkéntes keresletcsökkentés különösen a tárolási kapacitások feltöltéséhez járulna hozzá, amelyek így a tél végén nem fognak kimerülni, lehetővé téve a 2023 februári és márciusi esetleges hideg időszakok kezelését, valamint megkönnyítve a tárolók feltöltését a 2023–2024-es téli ellátásbiztonság megfelelő szintjének biztosítása érdekében.

Magyarország is azon tagállamok közé tartozik, akik jobban ki vannak téve az orosz gázszállítási zavarok hatásainak. Ezek a hatások valamennyi tagállamot hátrányosan érinthetik és valamennyi tagállam hozzájárulhat az ilyen zavarok okozta gazdasági károk korlátozásához azzal, hogy további gázmennyiségeket szabadít fel a csővezetékes gázból vagy az LNG-szállítmányokból.

Magyarország a keresletcsökkentés megvalósításához az alábbi intézkedést hozta:

8.1.1 A kedvezményes földgázpiaci egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódó értékesítési ár meghatározott átlagos felhasználás mértékéig jár

A kormány intézkedései közül a 217/2022. (VI. 17.) Korm. Rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt az egyetemes szolgáltatásra jogosultak körének meghatározásáról szóló rendelettel az egyetemes

szolgáltatásra jogosult felhasználók köre leszűkült és 2022. augusztus 1-től módosult az **átlagos gázfogyasztási szint**, amely felett az egyetemes szolgáltatásra jogosult fogyasztók (háztartások és mikrovállalkozások) a gáz piaci árát fizetik.

Az egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók esetében a kedvezményes egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódó értékesítési ár, fogyasztási helyenként 1729 m³/év átlagos gázfogyasztási felhasználásig vehető igénybe. Az e feletti fogyasztás esetén egy magasabb, az úgynevezett versenypiaci költségeket tükröző árat kell fizetni, amely azonban még mindig alatta van az aktuális piaci áraknak.

Az intézkedés hatása hogy az egyetemes felhasználók törekednek az átlagos gázfogyasztás alatt maradni, a versenypiaci költségeket tükröző ár a fogyasztókat a gázfelhasználás csökkentésére és ezáltal rezsiköltségeik mérséklésére ösztönzi.

Ettől az intézkedéstől 7-8%-os fogyasztás csökkenést várunk.

További az egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódó a gázfelhasználás csökkentésével kapcsolatos jogszabályok:

- *Egyes egyetemes szolgáltatási árszabások meghatározásáról* szóló 259/2022. (VII. 21.) Korm. rendelet
- *A veszélyhelyzet idején a villamos energia és földgáz egyetemes szolgáltatás változatlan feltételek szerinti nyújtását biztosító rezsivédelmi szolgáltatásról* szóló 289/2022. (VIII. 5.) Korm. rendelet
- *A nagycsaládokat megillető földgáz árkedvezményről* szóló kormányrendelet eltérő szövegű alkalmazásáról 290/2022. (VIII. 5.) Korm. rendelet
- *Az egyes egyetemes szolgáltatási árszabások meghatározásáról* szóló 259/2022. (VII. 21.) Korm. rendelet szerint egyetemes szolgáltatás keretében vételezett földgáz versenypiaci költségeket tükröző árának meghatározásáról szóló 6/2022. (VII. 21.) MEKH rendelet

8.1.2. Intézményi maximált fűtési hőfok kormányintézményekre

Az elmúlt időszakban tapasztalt földgáz árak önmagukban is kellő ösztönzést és motivációt jelentenek a fűtés és hűtés mérséklésére, és ezáltal az energiamegtakarításra. Magyarország kormánya e tárgykörben további intézkedést is hozott az energiamegtakarítás terén és rendeletben rögzítette a maximális fűtési hőmérsékletet egyes intézményekben.

Az egyes intézmények veszélyhelyzeti működéséről szóló 353/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet szerinti intézmény helyiségeiben, tereiben a fűtés útján biztosított léghőmérséklet a 18 Celsius fokot nem haladhatja meg. A jogszabály hatálya alá tartozó intézmény a Kormány, illetve a Kormány tagja irányítása vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szerv, és azok irányítása, felügyelete alatt vagy fenntartásában álló, az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szerv. Továbbá ide tartozik azon gazdasági társaság, amely felett az állam többségi befolyással vagy közvetett befolyással rendelkezik és azon költségvetési szerv ahol az államnak többségi befolyása vagy közvetett befolyása alá tartozó gazdasági társaság tulajdonosi joggyakorlásában áll.

Ezen intézkedés nem terjed ki a közönség számára nyitva tartó uszodai létesítményekre, az egészségügyi intézményekre, a bentlakásos ellátást nyújtó szociális intézményekre, a gyermekvédelmi intézményekre, a bölcsődei ellátást nyújtó intézményekre valamint a Magyar Nemzeti Bank valamint annak többségi befolyása alatt álló gazdasági társaság kivételével (a továbbiakban: MNB és társaságai).

8.1.3. Állami intézményekre vonatkozó keresletcsökkentési előírások

Az egyes intézmények földgázfelhasználásának szabályozásáról szóló 354/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet rendeletben az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervek részére állami intézmények földgázfelhasználásának 75%-ra csökkentett felhasználást írta elő a Kormány.

A rendelet értelmében azon intézmény:

- amely az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szerv,
- ezen költségvetési szerv irányítása vagy felügyelete alá tartozó központi, területi és helyi költségvetési szerv vagy intézmény, vagy
- amely felett az állam többségi befolyással vagy közvetett befolyással rendelkező gazdasági társaság – az MNB és társasági kivételével

a földgázkereskedővel megkötendő vagy megkötött hatályos földgáz-kereskedelmi szerződésben foglaltaktól eltérően a minimális földgáz-mennyiség a szerződött földgáz-mennyiség 75%-át vehetik igénybe és ezen rendelkezés a rendelet erejénél fogva a földgáz-kereskedelmi szerződés részévé válik.

8.1.4. Támogatási rendszerek, otthonfelújítási támogatás

Magyarország támogatási rendszert vezetett be a gyermeket nevelő családok lakhatási körülményeinek javítása, a hazai lakásállomány megújulásának ösztönzése érdekében, különös tekintettel az épületfelújításra, az egyéb tüzelőanyagokra való átállásra, hőszivattyúk, napkollektor, napelemes rendszer telepítésére, cseréjére.

A Kormány a gyermeket nevelő családok otthon-felújítási támogatásáról szóló 518/2020. (XI. 25.) Korm. rendeletben foglaltak alapján igényelhető egyszeri támogatással lehetővé teszi, hogy a gyermeket nevelő családok lakhatási körülményeiken javítsanak. Ehhez a központi költségvetésből vissza nem térítendő lakáscélú állami támogatásként otthonfelújítási támogatás vehető igénybe 2021. január 1-jétől 2022. december 31-ig.

Magyarország területén fekvő, az ingatlan-nyilvántartásban lakás vagy lakóház fő rendeltetés szerinti jelleggel nyilvántartott ingatlanok, valamint tanya, vagy birtokközpont jogi jelleggel nyilvántartott ingatlan lakáscélú épületeinek (a továbbiakban: lakás) felújítására igényelhető a támogatás.

A támogatás az alábbi keresletcsökkentéssel kapcsolatos felújítási tevékenységekre igényelhető: fűtési rendszer kialakítása, korszerűsítése vagy elemeinek cseréje, ideértve a megújuló energiaforrások alkalmazását is, az épület szigetelése, a külső nyílászáró cseréje, redőny, árnyékoló, felszerelése vagy cseréje, tető szigetelése, klímaberendezés beépítése, cseréje, napkollektor, napelemes rendszer telepítése, cseréje.

A programok megvalósításától várható megtakarítás 1,5 milliárd m³ gáz, és több mint 3,3 millió fogyasztó érintett. Ez több mint 10%-os keresletcsökkenést eredményezhet.

8.1.5. Villamos szektor fogyasztáscsökkentése

A villamos szektor fogyasztáscsökkentése hatással van a gázfelhasználásra is. A kormány felülvizsgálta a villamosenergia-szektor egyetemes szolgáltatási árszabályozását is, és az azonnali fogyasztáscsökkentés azt mutatja, hogy a villamosenergia-termelésben további gázmennyiségeket lehet megtakarítani.

8.1.6. Tervezett intézkedések

8.1.6.1. Intézkedés a földgázfüggő távhőszektorban

A Kormány további intézkedéseket tervez a 70%-ban földgázfüggő távhőszektorban a fogyasztás egyedi mérhetőségének és költségelosztásának biztosítására, a fogyasztás csökkentésére, valamint a földgáz megújuló energiával való részben vagy egészben történő kiváltására.

8.1.6.2. Alternatív tüzelőanyagok a lakossági gázfelhasználás csökkentésére

A kormány a lakossági szektorban dolgozik a tüzelőanyag-váltás lehetőségén, ahol a földgáz helyett tűzifát és/vagy barnaszén lehetne használni. Az alternatív fűtőanyag mennyiségének növelése nagy kihívást jelent a környezetvédelmi előírások és a szén/lignit import korlátozott lehetőségei miatt.

8.1.6.3. Megújuló energiatermelés ösztönzése

A Kormány ösztönzi a megújuló alapú fűtési lehetőségek elterjedését, például a geotermikus energia potenciál jobb kihasználását. Ennek érdekében a intézkedési tervet fogadott el az engedélyezési eljárások egyszerűsítése, támogatási és kutatási program bevezetése érdekében. A technológia elterjedésének továbbra is nehézsége a jelentős beruházási költség, és hogy új kapacitások telepítésénél a kutatási szakasz nem rövidíthető le, ezért a nagy potenciál ellenére legalább 4 év szükséges a látható hatásokhoz.

A kormány megvizsgálta a MiniSolar energiatermelők alkalmazását is.

8.1.6.4. Hőszivattyús rendszerek, energiahatékonysági programok

A kormány megvizsgálta a klímaberendezéssel történő fűtés lehetőségét és energiamennyiség-igényét is.

A kedvezményes, úgynevezett *H tarifa* igénybevétele a hőszivattyús rendszerek elterjedését ösztönzi. A kormány ezzel párhuzamosan dolgozik a folyamatban lévő energiahatékonysági programok felgyorsításán és újak bevezetésén

8.1.6.5. Tájékoztató kampányok, figyelem felhívás

Az olyan tájékoztató kampányok, amelyek felhívják a fogyasztók figyelmét arra, hogy ahol csak lehetséges, kezdjék meg a gáz – és a gyakran gáz felhasználásával előállított villamos energia – megtakarítását, a gázfogyasztás jelentős csökkenéséhez vezethetnek. Kampányintézkedések amelyek arra ösztönzik a polgárokat, hogy csökkentsék gázfogyasztásukat, például a termosztát- vagy a víz hőmérséklet fűtési idényben történő csökkentésével, mivel ez jelentős gázmegtakarítást eredményezhet.

Fogyasztáscsökkentés a kereskedelmi központokban, az irodákban és a nyilvános épületekben.

A kormány energiamegtakarítással és energiahatékonysággal kapcsolatos lakossági kampányokat és támogatási programokat tervez, beleértve a fűtési szezonra vonatkozó rövid távú programokat, a tudatos fogyasztásról szóló tájékoztató kampányt.

8.1.7. A MEKH figyelemmel kíséri a keresletcsökkentő intézkedések végrehajtását és kéthavonta jelentést tesz a Bizottságnak az elért keresletcsökkentésről.

A földgázipari engedélyesek napi adatszolgáltatása alapján a MEKH folyamatosan monitorozza a hazai felhasználás alakulását az elmúlt 5 év felhasználásaihoz képest

Az eddigi tendenciák alapján már a nyári időszakban is érezhetően csökken a hazai fogyasztás a magas árak hatására.

Várakozások a fűtési időszakra:

- rövid távon jelentős negatív keresleti sokk az árszint miatt (helyettesítő termékek választása, viselkedési hatások vállalkozások és felhasználások megszűnése, szüneteltetése a magas árszint miatt.
- tudatosabb energiahasználat, fogyasztási szokások változása
- az energiahatékonysági beruházások növekedése a jobb megtérülés miatt
- közép- és hosszú távon is visszaeső keresleti szint az energiahatékonysági beruházások hatására

A lakosságra és az iparra vonatkozó formális energiamegtakarítási kötelezések nélkül is, pusztán az árszint és a közsférát érintő korlátozások hatására Magyarország el fogja érni a szükséges keresletcsökkenést

8.2. Intézkedések a gáztárolással kapcsolatos Európai Unió célkitűzéseinek megvalósítására

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1032 rendeletét (2022. június 29.) az (EU) 2017/1938 és a 715/2009/EK rendeletnek a földgáztárolás tekintetében történő módosításáról (a továbbiakban: (EU) 2022/1032 rendelet) azzal a céllal fogadták el, hogy a következő téli évszakokra biztosítva legyen a föld alatti tárolók kellő mértékű feltöltöttsége.

Mivel a vezetékes földgáz ellátási zavarai bármikor bekövetkezhetnek, az uniós föld alatti gáztárolók feltöltési szintjére vonatkozó intézkedéseket kell bevezetni a 2022–2023-as tél földgázellátás biztonsága megőrzésének az érdekében.

Magyarország a tárolóhelyek feltöltöttsége érdekében az alábbi intézkedést hozta:

8.2.1 A föld alatti gáztárolók feltöltésére vonatkozó kötelezettség

A 2022-23-as gázévre kötelezően tárolt mennyiség meghatározásának kiinduló alapja: az (EU) 2022/1032 rendelet által a 2017/1938/EU rendeletben bevezetett 6a. cikk (2) bekezdése értelmében az előző öt év átlagos éves gázfogyasztása 35 %-ának megfelelő mennyiséget kell tárolni. Magyarország öt éves átlagfogyasztása 10,440 Mrd m³, a 35%-os kötelezettsége tehát 3,654 Mrd m³-t jelent.

A MEKH az elmúlt 10 év országos földgázfogyasztása, a felhasználásban megfigyelhető trendek és valószínűsíthető időjárási viszonyok alapján kalkulálva végezte el számításait.

Ezen adatok alapján: a **2023-as** betárolási volumen meghatározásához 10,44 Mrd m³ éves felhasználást¹ állítottunk be.

Ezen kiinduló értékekből került meghatározásra az a szükséges betárolandó mennyiség, mely bármiféle ellátási vagy import probléma nélkül is minimálisan szükséges az ország ellátásához. Jelen esetben ez 3,65 Mrd m³ betárolt földgázkészletet jelent.

Iparági szakmai konszenzus alapján kijelenthető, hogy Magyarországnak az 1,2 Mrd m³ biztonsági földgázkészleten, valamint az egyetemes szolgáltatás (a továbbiakban: ESZ) részére hatályos szabályozás szerint kötelezően tárolásra kerülő 1,875 Mrd m³ mennyiségeken kívül további minimum 0,625 Mrd m³ kereskedelmi célú földgáz mennyiség (összesen **3,7 Mrd m³**) betárolása szükséges

¹ A megelőző időszak felhasználásaival becsült érték, a jelentkező 15%-os felhasználási megtakarítás nélkül. Az így jelentkező magasabb tárolói igény, egy esetlegesen bekövetkező hideg téli szcenárió lehetőségét is figyelembe veszi. Nem került figyelembe vételre az sem, hogy Magyarországon a villamos ipar erősen gázfüggő és a gázerőművek villamos rendszerben betöltött szerepük miatt kritikus fontosságú iparágnak minősíthető, az (EU) 2022/1369 tanácsi rendelet (18) preambuluma szerint. Mindez az ellátásbiztonság erősítését szolgálja

ahhoz, hogy az ország téli ellátása biztosított legyen a jelenlegi kereskedelmi szerződések és árkörnyezet mellett, továbbá azt feltételezve, hogy nem lesz korlátozás a földgázimportban. Ez megfelel az Európai Bizottság és az Európai Parlament által meghatározott 35%-os feltöltési kötelezettségnek. Az Unió által meghatározott kötelezettség az elmúlt 5 év átlagos felhasználásának 35%-a, ami Magyarország esetében 3,654 Mrd m³.

HU TERV 2023	
	Mrd m ³
8.2.1 ESZ kötelező készlet	1,875
8.2.2. Kereskedelmi készlet	0,625
Kereskedelmi készlet összesen	2,500
8.2.3. Biztonsági készlet	1,200
HU SSO minimum téli készlet	3,700

A 15%-os felhasználás csökkenés esetén több mint 1 Mrd m³-es téli fogyasztás eshet ki, ami ezzel egyenértékű tárolói készlet megtakarítást eredményezhet, így elkerülhetővé válhat az idei évben betárolt a különleges készlet következő évi képzése, illetve ezen készlet fenntartásának időtávjából fakadó pénzügyi bizonytalanság.

8.2.1. ESZ kötelező készlet

A kötelezően betárolandó földgáz mennyiségét a MEKH határozza meg, a földgáz biztonsági készlet mértékét az energiapolitikáért felelős miniszter határozza meg.

A védett felhasználók ellátásért felelős kereskedők (akik alapvetően az egyetemes szolgáltatók) kötelezettségei.

Kötelező tároltatási kötelezettség: Az egyetemes szolgáltatónak közvetlenül vagy közvetve rendelkeznie kell minden év október 1-jén a szolgáltatási terület elmúlt százhusz hónap legmagasabb téli időszakos fogyasztásának figyelembevételével a MEKH által meghatározott mértékű, hazai földgáztárolóban elhelyezett földgázkészlettel a Vhr. 30. § (2) bekezdésben előírtaknak megfelelően. A MEKH a betárolandó földgázkészlet mértékét minden év március 1-jéig a honlapján közzéteszi. (Vhr. 30. § (4) bekezdés)

A gázellátási előírások betartásának ellenőrzését a MEKH végzi. A kötelezően betárolandó földgáz mennyiségét a MEKH határozza meg, a földgáz biztonsági készlet mértékét az energiapolitikáért felelős miniszter határozza meg.

8.2.2. Kereskedelmi készlet

A Magyarországon földgáz-kereskedelmi engedéllyel rendelkező vállalatok versenypiacra szánt, letárolt készlete.

8.2.3. A földgáz biztonsági készlet

A vonatkozó rendelet szerint a földgáz biztonsági készlet mértékét a korábbi 900 millió m³ mobil földgázkészletről, 2022. november 1-jétől 1200 millió m³-re kell megemelni.

Az Fbkt. rendelkezései alapján a biztonsági készlet szintjét a Hivatal javaslata alapján az energetikáért felelős miniszter rendeletben határozza meg. (Fbkt. 4. § (3) bekezdés)

Az energiapolitikáért felelős miniszter a biztonsági földgázkészlet mértékét az ellátás-biztonsági kockázatok mérlegelésével, a rendelkezésre álló földgázforrások alapján, valamint a 2017/1938/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott Megelőzési Cselekvési Tervben és a Vészhelyzeti Tervben foglaltakkal összhangban a MEKH elnöke javaslatának figyelembevételével határozza meg. A Hivatal javaslatát a miniszter által meghatározott határidőn belül köteles megküldeni. A Hivatal megvizsgálta biztonsági földgázkészlet szükséges mértékét és javasolta, hogy a korábbi biztonsági földgázkészlet szintet 1,2 Mrd m³-re szükséges növelni a 2022/2023-as gázévre.

8.2.4. Különleges felhasználású földgázkészlet

A Kormány egy különleges felhasználású földgázkészlet kialakításáról és tároltatásáról döntött, figyelemmel arra is, hogy az őszi-téli időszakban nem garantálható, hogy lesz elegendő gáz az Európai Unióban.

Kormány döntése értelmében *a különleges földgázkészlet létrehozásáról* szóló 260/2022. (VII. 21.) Korm. rendelettel felhatalmazta az energiapolitikáért felelős minisztert (a továbbiakban: miniszter), hogy az általa meghatározott földgázmennyiséget, mint különleges földgázkészletet a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség hozzon létre, tároltasson és értékesítsen. A különleges földgázkészlet mértékét a miniszter rendeletben határozza meg, azzal, hogy annak mértéke legfeljebb 7 811 000 MWh (740 000 m³).

A különleges földgázkészlet elkülönül a biztonsági készlettől, az energiapolitikáért felelős miniszter rendeletében dönt a felhasználásra engedélyezett mennyiségről, az igénybevételre **jogosultak köréről** és az **árról**.

Amennyiben Magyarország földgázellátásának biztosítása érdekében szükséges, úgy a miniszter rendeletben dönt a különleges földgázkészlet felhasználásáról.

A miniszter a különleges földgázkészlet felhasználására vonatkozó rendeletben meghatározza:

- a) a felhasználásra engedélyezett földgáz mennyiségét,
- b) az igénybevételre jogosultakat,
- c) a felhasználásra engedélyezett földgáz árát, ami nem lehet kevesebb, mint a földgáz beszerzési ára.

A különleges földgázkészletet **2023. április 1-jéig szükséges fenntartani**, amely szükség szerint meghosszabbítható, vagy annak nem indokoltsága esetén értékesíthető.

A miniszter legkésőbb 2023. február 15-ig megvizsgálja a különleges földgázkészlet további fenntartásának szükségességét, és ha a különleges földgázkészlet további fenntartása indokolt, úgy kezdeményezi az e rendelet szerinti intézkedések fenntartásához szükséges intézkedéseket. Amennyiben 2023. március 1-jéig nem születik döntés az e rendelet szerinti intézkedések 2023. április 1-jét meghaladó meghosszabbításáról, úgy a miniszter 2023. március 5-éig rendeletben dönt a teljes különleges földgázkészlet értékesítéséről és annak feltételeiről.

A különleges földgázkészlet felhasználható egy gázellátási válság helyzet három válságszintje esetén is.

9. Regional dimension

This chapter was developed by the members of Ukraine Risk Group.

Given that this Emergency Plan is a first implementation of what Regulation (EU) 2017/1938 provides in a regional dimension, the idea is to adopt a first level of shared measures aiming to give to all Member States belonging to the risk group the same level of information about what happens in a given Member State during a crisis.

9.1. Measures to be adopted per crisis level

All the measures listed below are essentially information requirements useful to all Member States belonging to the risk group to react to unexpected situations in order to prevent the expansion of the crisis and to help the Member States in need to all the possible extent.

9.1.1. Early warning

When the Competent Authority of one of the Member State belonging to the risk group declares an early warning it has to communicate this declaration within one day to all the other Member States belonging to the risk group as well as every measure implemented.

The Competent Authority of the declaring Member State shall update all the other Member States belonging to the risk group about the early warning situation every four work days communicating all measures adopted or ceased, if any.

9.1.2. Alarm

When the Competent Authority of one of the Member State belonging to the risk group declares an alarm it has to communicate this declaration within one day to all the other Member States belonging to the risk group as well as every measure implemented.

The Competent Authority of the declaring Member State shall update all the other Member States belonging to the risk group about the early warning situation every two work days communicating all measures adopted or ceased, if any.

9.1.3. Emergency

When the Competent Authority of one of the Member State belonging to the risk group declares an emergency it has to communicate this declaration within one day to all the other Member States belonging to the risk group as well as every measure implemented.

The Competent Authority of the declaring Member State shall update all the other Member States belonging to the risk group about the early warning situation every day or even several time within the day, if the case, communicating all measures adopted or ceased, if any.

It is clear that, potentially, there will be a lot more options and measure to implement to mitigate the effects of a crisis in such a big system as it is the one formed by all the Member States belonging to the risk group.

In this sense, initiatives useful to ease the situation borne by the contingent situation can be taken into account by Member States belonging to the risk group and other interconnected ones.

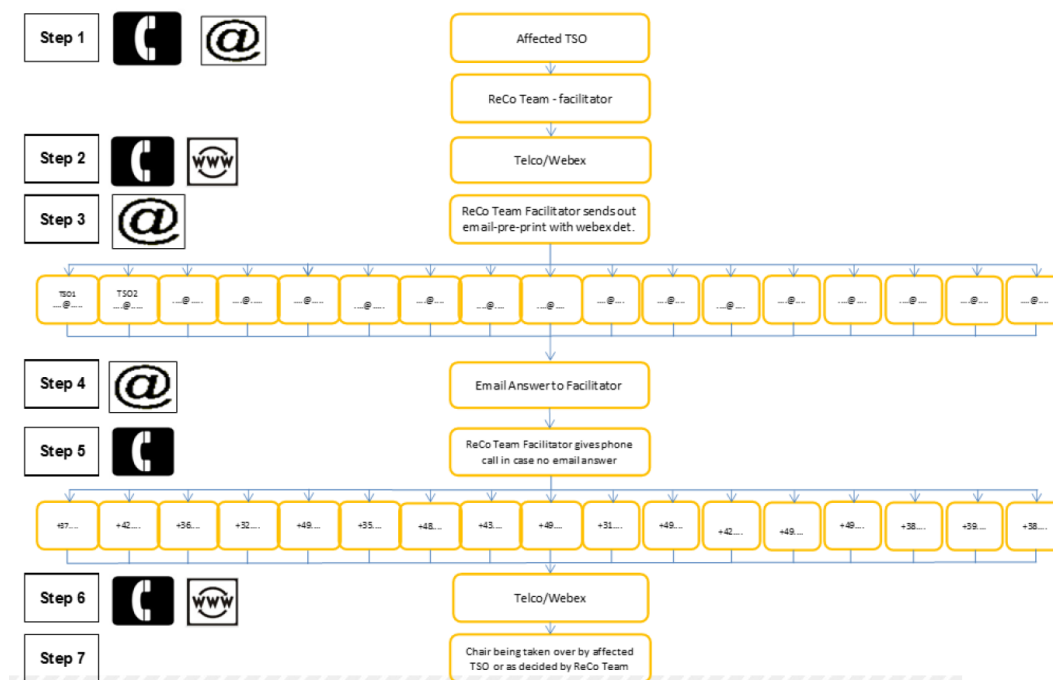
9.2. Cooperation mechanisms

9.2.1. Procedure within ReCo System for Gas

The ReCo System for Gas and more concretely the ReCo Team East have been described in the Regional Chapter of the Preventive Action Plan as it is considered a preventive measure.

However, the ReCo System prepared a toolbox including measures such as swaps or extra capacity. Each measure may be adopted depending on the scale where the incident is classified.

ReCo System includes a flowchart describing the information flow.

This flowchart is compatible with the bilateral flowchart included in the “interconnection agreements”.

9.2.2. Procedure between adjacent TSOs

As detailed in “8.1. Measures to be adopted per crisis level”, adjacent TSOs have agreed a procedure in case of “exceptional event situation”.

At technical level, defining phone numbers and contact email addresses are essential to take decisions rapidly in case of an emergency and to check if the authorised managers submit the communications.

9.2.3. Improvement of the cooperation mechanisms

The Competent Authorities of the members of the Ukraine Risk Group will request to their TSOs:

- To exchange flowcharts via ReCo Teams to take advantage of best practices.
- To update “mutual assistance agreements” within the “interconnection agreements” taking into account the current legal framework on security of supply and to establish a clear correspondence between levels of crisis and measures.

9.3. Solidarity among Member States

Members of the Ukraine Risk Group have started conversations to agree the technical, legal and financial arrangements needed to implement the solidarity mechanism described in article 13 of Regulation (EU) 2017/1938. As these arrangements are agreed, they will be included in this paragraph.

The actual status of the negotiations of the solidarity agreements between Hungary and its neighbouring member states is summarized in the table below:

Neighbouring member state	Status of negotiations
Austria	<ul style="list-style-type: none"> • Austria sent proposed draft solidarity agreement to Hungary in September 2020. • Assessment of the proposal is in process, negotiations are expected to be started in 2021.
Croatia	<ul style="list-style-type: none"> • Draft solidarity agreement was sent by Hungary to Croatia in March 2020. • Negotiations have not been started,
Romania	<ul style="list-style-type: none"> • Draft solidarity agreement was sent by Hungary to Romania in October 2020 • Negotiations have not been started,
Slovakia	<ul style="list-style-type: none"> • Draft solidarity agreement was sent by Hungary to Slovakia in March 2020 • Negotiations have not been started,

In order to establish the legal basis of the application of the planned solidarity measures, Hungary implemented several rules in the „Act XL of 2008 on natural gas supply”. Once the negotiations of the solidarity agreements will be concluded, additional legislative work might be necessary in order to harmonize the negotiated contractual terms with the legal framework in Hungary.